

برش

تذکر مقام معظم رهبری درباره تخلف مالی

تخلفی صورت گرفته است و کسانی که این تخلف را انجام داده‌اند دستگیر شده‌اند. اما این موضوع که بار مالی این تخلف دامن کدام بانک را بیشتر بگیرد بحث‌هایی را پدید آورد. این بحث‌ها که اتفاق افتاد دو نیرو، این موضوع را شارژ کردند که این سوءاستفاده را به بحران تبدیل کرد. در وهله اول نیروهای خارجی یعنی رسانه‌های بیگانه، آن قدر روی این موضوع مانور دادند که کشور در بالاترین سطوح، مجبور به عکس‌العمل شد. به گونه‌ای که مقام معظم رهبری در سخنرانی خویش در ملاقات مسئولان حج و زیارت قریب به مضمون فرمودند: «تخلف بزرگی اتفاقی افتاده و مسئولان در حال رسیدگی هستند. این قدر به این موضوع نپردازید و آن را به عنوان یک ابزار بر سر مسئولان نکوبید.»

در حوزه آهن و فولاد بود. به طوری که موفق شده بودند با ارتباطات و استفاده از سابقه بانکی شرکت‌های خریداری شده برای انجام کارهایشان از سازکار اعتبار اسنادی داخلی (ال سی) استفاده کنند. اعتبار اسنادی داخلی به تأمین سرمایه در گردش نگاه‌های اقتصادی کمک می‌کند. به فرض اگر شما بخواهید مقاطع فولادی تولید کنید، آهن خام نیاز دارید. برای خرید آهن خام باید یا پول بپردازید و یا اعتبار اسنادی داخلی به نفع فروشنده آهن خام گشایش کنید. اعتبار اسنادی توسط بانک صادر می‌شود. در واقع بانک به نوعی به فروشنده تضمین می‌دهد که اگر مراحل، مطابق مقررات طی شود، بانک در سررسید متعهد است، به عبارتی می‌گوید ال سی برای بانک گشایش کننده آن، تعهد برگشت‌ناپذیر است. بنابراین از مشتری خود حمایت می‌کند، این گروه از این کار استفاده می‌کردند.

● این کار که غیرقانونی نیست؟

اگر مقررات رعایت شود، غیرقانونی نیست. اینها با استفاده از ال سی کار می‌کردند. حتی شاید در روزهای اول، همه مراحل مطابق ضوابط را نیز طی می‌کردند. اما گویا وقتی از نظر تکنیکی بر این سیستم مسلط شدند و از طرفی با یکی از شعبه‌های بانک صادرات در استان خوزستان ارتباطات گسترده‌ای پیدا کردند، دیگر کم‌کم خارج از قاعده و بدون ضابطه این کار را انجام می‌دادند. به طور مثال با استفاده از ارتباطاتی که با مسئولان آن شعبه داشتند وثایق لازم را در اختیار بانک قرار نمی‌دادند. ضمن اینکه صدور این ال سی‌ها باید مبتنی بر یک معامله و خرید و فروش واقعی باشد اما در مراحل بعدی حتی صدور ال سی‌ها نیز به طور صوری انجام می‌گرفت. یعنی سوءاستفاده اصلی این بود که اولاً معامله‌ای در کار نبود. ثانیاً در برخی از موارد این ال سیها چون از حد اعتباری بالاتر بودند مراحل قانونی را طی نمی‌کرد و در آخر شعبه وثایق لازم را از آنها دریافت نمی‌کرد.

تقریباً چیزی حدود ۶ ماه از این مسأله گذشته بود که این سوءاستفاده کشف شد. در این بین اتفاق دیگری که صورت می‌گرفت این بود که در برخی از موارد، دو طرف این ال سی‌ها یعنی خریدار و فروشنده یکی بودند. در نتیجه ذینفع ال سی هم خودشان بودند. صادرکننده ال سی، بانک صادرات در خوزستان بود اما این گروه، ال سی‌ها را در بانک‌های مختلف تنزیل می‌کرد، ولی بیشترین تنزیل در بانک‌های سامان و ملی صورت گرفته بود. به عنوان دارنده اعتبار اسنادی آن را به قیمت پایین‌تر به بانکی دیگر فروخته و پول نقد دریافت می‌کردند. البته کل ال سی‌هایی که آن زمان سررسید نشده و به نوعی منابع بر اساس آن خارج شده بودند حدود ۱۲۰۰ میلیارد تومان بود، مابقی این رقم که حدود ۶۰۰ میلیارد تومان بود سود این ال سی‌ها بود. اما دلیل اینکه این سوءاستفاده به فساد ۳ هزار میلیارد تومانی مشهور شد این بود که این رقم کل پول در گردش این گروه بود نه پولی که از بانک خارج شده بود. اما اینکه ما چه زمانی از این قضایا مطلع شدیم؟ چند نکته را باید ابتدا توضیح دهم.

گروهی که بعدها به

گروه «امیرمنصور

آریا» معروف شدند،

شرکت‌های مختلفی

ایجاد کرده بودند که

در ادبیات بانکی به

آن «ذینفع واحد»

گفته می‌شود. یعنی

گروهی که ظاهراً همین

«خانواده امیرخسروی»

بودند، شرکت‌های

متفاوتی داشتند و در

حوزه‌های مختلف مانند

فولاد، راه‌سازی، تجارت،

ورزش و... فعال بودند.

اما موضوعی که به طور

مشخص اتفاقی افتاد

معطوف به فعالیت‌های

آنها در حوزه آهن و فولاد

بود. به طوری که موفق

شده بودند با ارتباطات و

استفاده از سابقه بانکی

شرکت‌های خریداری

شده برای انجام

کارهایشان از سازکار

اعتبار اسنادی داخلی

(ال سی) استفاده کنند

بانک درگیر است از طرفی بانک‌های دیگر هم مدعی هستند که ال سی بانک صادرات را تنزیل کرده‌ایم، اینجا بحثی مطرح شد که اصلاً این ال سی‌ها جعلی هستند. البته چه بسا این ال سی‌ها در یک شعبه بانک صادرات آن هم بدون اطلاع یا هماهنگی با شعبه مرکزی، صادر شده است، ولی در هر صورت ال سی توسط بانک صادرات، صادر شده بود ولو اینکه شعبه صادرکننده مجوزهای داخلی را نگرفته بود.

در واقع در سیستم بانکی تخلفی بزرگ صورت گرفته بود که طی آن منابع بانک ملی، بانک سامان و چند بانک دیگر درگیر بود از طرفی اعتبار اسنادی و تعهد بانک صادرات در میان بود. این مسأله از جمله دلایلی بود که باعث اختلافات جدی بین بانک‌ها از جمله مدیرعامل بانک صادرات با مدیرعامل بانک ملی شد. یعنی تخلفی صورت گرفته است و کسانی که این تخلف را انجام داده‌اند دستگیر شده‌اند. اما این موضوع که بار مالی این تخلف دامن کدام بانک را بیشتر بگیرد بحث‌هایی را پدید آورد. این بحث‌ها که اتفاق افتاد دو نیرو، این موضوع را شارژ کردند که این سوءاستفاده را به بحران تبدیل کرد. در وهله اول نیروهای خارجی یعنی رسانه‌های بیگانه، آن قدر روی این موضوع مانور دادند که کشور در بالاترین سطوح، مجبور به عکس‌العمل شد. به گونه‌ای که مقام معظم رهبری در سخنرانی خویش در ملاقات مسئولان حج و زیارت قریب به مضمون فرمودند: «تخلف بزرگی اتفاقی افتاده و مسئولان در حال رسیدگی هستند. این قدر به این موضوع نپردازید و آن را به عنوان یک ابزار بر سر مسئولان نکوبید.»

رسانه‌های خارجی به شدت روی این موضوع سوار شدند، از طرفی به نظر می‌رسید جریان‌ات سیاسی داخلی نیز فرصت را برای حمله به دولت مغتتم می‌دانستند.

● اتفاقاً وقتی قضایای تخلف

۳ هزار میلیارد تومانی را مرور می‌کردم با خود می‌گفتم: این فساد به اندازه‌ای که در داخل و خارج کشور بازتاب داشت بزرگ و عجیب نبود. به هر حال این پرونده چند ماهی مسأله اصلی برخی رسانه‌ها بود. به نظر من این تخلف مقدری رنگ و بوی سیاسی به خود گرفته بود و شدت آن در رسانه‌های منتقد دولت بیشتر به دلیل فشار آوردن بر دولت تحلیل می‌شد. درست است؟

واقعیت این است امروز وقتی به گذشته نگاه می‌کنم می‌بینم سوءاستفاده بزرگی شکل گرفته بود و متخلفین دستگیر و همه اذعان کردند که گروه متخلف، دارای‌های زیادی در داخل کشور دارد و شاید عدد کمی از این پول در تجارت خارجی استفاده شده است که آن هم به صورت واردات آهن خام برگشته است. لذا تخلف، بزرگ و به لحاظ تکنیکی بسیار پیچیده بود. اما اگر شما از من بپرسید، لطمه کشور از این ماجرا به دلیل خود تخلف بود یا نحوه معرفی و جوسازی روی تخلف؟ من صراحتاً می‌گویم: «به دلیل نحوه معرفی و جوسازی روی تخلف» لذا معتقدم: در خوشبینانه‌ترین حالت اگر تمام ماجرا از شروع آن سررشته دربیرون از کشور نداشت مطمئناً در ادامه، جریان‌ات

مغرض بر این موج شدند و به اقتصاد کشور لطمات زیادی زدند. متأسفانه هنوز هم آثار این لطمه در سیستم بانکی ما پابرجاست. در کشوری که با تحریم درگیر است، تمرکز این تحریم‌ها نیز مالی است و همان‌طور که می‌دانید خط مقدم تحریم‌های مالی، سیستم بانکی است، سیستم بانکی باید شجاع و ریسک‌پذیر باشد وگرنه بی‌اعتمادی، رخوت و ریسک‌ناپذیری برای اقتصاد هر کشوری بخصوص کشور ما در این شرایط سم است.

در خصوص مقدار این سوءاستفاده باید بگویم این عدد، قطعاً عدد بسیار بزرگی بود. اما سیستم بانکی ما توان حل مسأله یعنی تحصیل وجوه خود را داشت، به طوری که شما می‌دانید همان موقع فقط حجم سپرده‌های بانک ملی ۵۰ هزار میلیارد تومان بود. جالب است بدانید همان زمان که در ایران این سوءاستفاده رخ داد، در سوئیس تخلف بزرگ‌تری اتفاق افتاد ولی آیا سوئیس با چنین تخلفی، اینقدر تکان خورد و به خود لرزید؟ اما در کشور ما چند ماه کل کشور، دولت، قوه قضائیه، مجلس و... درگیر شدند و هنوز که هنوز است چه بسا مسأله برای برخی مردم حل نشده باشد.

● شما دقیقاً در چه تاریخی از این موضوع مطلع شدید. آقای جهرمی در یک روز جمعه‌ای، نشست خبری برگزار کرد که اتفاقاً من نیز در آن نشست حضور داشتم. جهرمی در آنجا گفت: «اولین بار، ما در بانک صادرات این سوءاستفاده بزرگ مالی را کشف کردیم.»

ببینید؛ منشأ این تخلف، از صدور LC بوده است. خب این LC‌ها نیز در بانک صادرات صادر شده بودند. پس اگر در بانک صادرات LC صادر شده باشد این بانک است که می‌تواند متوجه شود، این LC‌ها ثبت شده یا نشده‌اند. در خصوص اینکه گفتید: اولین بار کجا کشف شد، به یاد دارم بعدها که این موضوع جلوتر رفت یک روز آقای دکتر حجازی استاندار خوزستان با من تماس گرفت و گفت: «این موضوع از ابتدا توسط مسئولان استان خوزستان کشف شد و قبل از اینکه ماجرا به این سطح برسد آقای جهرمی چند بار به خوزستان می‌روند. یعنی پرونده از لحاظ اطلاعاتی و قضایی در خوزستان کلید می‌خورد و ظاهراً آقایان جهرمی و خاوری هر دو برای اولین بار به دادگاه خوزستان احضار می‌شوند.

بعد از آن اولین باری که در جریان این موضوع قرار گرفتیم چه بسا قبل از نشست خبری جهرمی بود که خاوری مدیرعامل وقت بانک ملی با من تماس گرفت و بدون توضیح و خلاصه‌وار گفت: چنین اتفاقی افتاده است. او مدعی بود بانک ملی، LC‌های بانک صادرات را تنزیل کرده است. حالا این اتفاق افتاده و بانک صادرات می‌گوید: من این LC‌ها را قبول ندارم. خاوری متخلف بود رفتار بانک صادرات غیرحرفه‌ای است و می‌خواهد تخلف داخلی بانک صادرات را به گردن بانک ملی و سایر بانک‌ها بیندازد. از آنجا بود که ما، در جریان جزئیات قرار گرفتیم که چنین LC‌هایی صادر شده است ولی اوج این ماجرا به آنجا برمی‌گشت که آقای جهرمی روز جمعه آن نشست خبری را برگزار کرد.

برش

LC های بانک صادرات

منشأ این تخلف، از صدور LC بوده است. خب این LC‌ها نیز در بانک صادرات صادر شده بودند. پس اگر در بانک صادرات LC صادر شده باشد این بانک است که می‌تواند متوجه شود، این LC‌ها ثبت شده یا نشده‌اند. در خصوص اینکه گفتید: اولین بار کجا کشف شد، به یاد دارم بعدها که این موضوع جلوتر رفت یک روز آقای دکتر حجازی استاندار خوزستان با من تماس گرفت و گفت: «این موضوع از ابتدا توسط مسئولان استان خوزستان کشف شد و قبل از اینکه ماجرا به این سطح برسد آقای جهرمی چند بار به خوزستان می‌روند. یعنی پرونده از لحاظ اطلاعاتی و قضایی در خوزستان کلید می‌خورد و ظاهراً آقایان جهرمی و خاوری هر دو برای اولین بار به دادگاه خوزستان احضار می‌شوند.